

23 Μαΐου 2014

Ο Αχιλλέας Τίγκας, το νέυ και το “Τερπνόν”

[/ Πεμπτουσία](#)

Image not found or type unknown

Με αφορμή μια συναυλία Οθωμανικής μουσικής με συνθέσεις από την Πόλη στο Μουσείο Μπενάκη από το Μουσικό Σύνολο «Τερπνόν» μιλάμε με ένα από τα μέλη, τον Αχιλλέα Τίγκα, ένα νέο μουσικό, ο οποίος μάλιστα τα τελευταία χρόνια έζησε στην Πόλη και εξέλιξε το αγαπημένο του όργανο, το νέυ.

Η αναζήτηση των κοινών στοιχείων οθωμανικής και βυζαντινής μουσικής περιορίζεται στα πλαίσια της αυριανής συναυλίας ή έχετε σκεφτεί κάποια

εκπαιδευτική, ερευνητική πρόταση;

Από την άνοιξη του 2014 ετοιμάζουμε την πρόταση διδακτορικής διατριβής με τον κ. Αχιλλέα Χαλδαιάκη την οποία έχουμε καταθέσει στο τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Εκεί θα μελετήσουμε τα στοιχεία αυτά της οθωμανικής μουσικής που υπάρχουν στη βυζαντινή εκκλησιαστική μελωδία, μέσα από συγκεκριμένο ρεπερτόριο συνθέσεων βυζαντινών και μεταβυζαντινών, όπου δείχνουν είτε να έχουν επηρεαστεί, είτε να έχουν επηρεάσει την κοσμική και θρησκευτική οθωμανική μουσική της περιόδου από τον 15 έως τον 19ο αιώνα.

Πώς προέκυψε το όνομα «Τερπνόν»;

Η ιδέα του συνόλου προέκυψε για τις ανάγκες του δικού μου ρεσιτάλ στο τμήμα MIAM, όπου ως ειδίκευση είχα την επιτέλεση του μουσικού οργάνου νέυ και σ' αυτό έπρεπε να δώσω ένα ρεσιτάλ, που θα αναδείκνυε τις ικανότητές μου σε αυτό το όργανο. Θεώρησα πολύ ενδιαφέρον να αναδείξω και τη βυζαντινή μουσική πέρα από το ρεπερτόριο της κλασσικής οθωμανικής μουσικής που είχα διδαχθεί. Βρήκα έτσι κάποια μουσική που ενδεχόμενα θα είχε μια σχέση με την βυζαντινή μουσική. Επέλεξα κάποια κρατήματα και κάποια από αυτά ήταν το Κράτημα Nay που ήταν του Πρωτοψάλτη και έπειτα Πατριάρχη Θεοφάνη Καρύκη. Φαίνεται ο ίδιος να έχει στενές σχέσεις με την κοσμική οθωμανική μουσική και αυτό γιατί γράφει το Nay ,αλλά κι ένα Pesrev, τα οποία η σύγχρονη έρευνα έχει αναδείξει. Μάλιστα το κράτημα Nay είναι ένα πολύ δημοφιλές κομμάτι στη χειρόγραφη παράδοση.

Από το τελικό ρεσιτάλ αυτό προέκυψε μια σύνθεση ενός σχήματος που θα μπορούσε να αποδώσει με σωστά διαστήματα και με την αισθητική που θέλαμε εμείς να προσεγγίσουμε, και την κοσμική μουσική και την βυζαντινή μουσική με έναν ψάλτη, μονοφωνάρη και την συνοδεία οργάνων. Στη συναυλία τώρα στο Μουσείο Μπενάκη θα είναι μια συνεπτυγμένη-πειραματική σύνθεση και όχι όλο το σχήμα, το οποίο κανονικά στην πλήρη του σύνθεση αποτελείται και από μία λύρα και ένα ταμπούρ.

Τι προσπαθείτε να δείξετε μέσα από αυτό το εγχείρημα;

Προσπαθήσαμε μέσα από ένα ρεσιτάλ να δείξουμε πώς αυτές οι δύο μουσικές τελικά είναι πολύ κοντινές. Και αυτό θεωρώ ότι ενυπάρχει σε όλες τις μουσικές της Ανατολικής Μεσογείου. Υπάρχει μια κοινή, βαθιά, μακρινή ρίζα η οποία προέρχεται από την Πυθαγορική ιδέα περί της έννοιας των διαστημάτων και από την Αριστοτελική αντίληψη περί της αρμονίας της μουσικής. Αυτό σαν αρχή, σαν πηγή επηρεάζει όλες τις μουσικές της Ανατολικής Μεσογείου και φυσικά η καθεμία μέσα από την εξέλιξή της κοινωνικά, ιστορικά και την εξέλιξη που έπρεπε να έχει βάση της συγκεκριμένης τελετουργικής πράξης της κάθε θρησκείας την οποία υπηρετεί. Είναι διαφορετικά τα δεδομένα για τη θρησκευτική μουσική του Ισλάμ, ή

του Χριστιανισμού και διαφορετικό το πώς εξελίχθηκε. Με ένα ανοιχτό μυαλό όμως μπορούμε να βρούμε κοινά στοιχεία και κατά την εξέλιξη.

Πιστεύετε πως η Οθωμανική μουσική σήμερα απλά συντηρείται από όσους ασχολούνται με αυτήν ή εξελίσσεται μέσα και από προσπάθειες όπως η δική σας;

Όταν μιλάμε για την Οθωμανική μουσική είναι ένα συνονθύλευμα πολλών μουσικών. Θρησκευτική Μουσική, κοσμική μουσική του παλατιού, κοσμική μουσική άλλων αστικών κέντρων και άλλες λαϊκές μελωδίες οι οποίες ενσωματώθηκαν από λόγιους μουσικούς. Κατά βάση όμως μιλάμε για λόγια μουσική και όχι λαϊκή. Και είναι σημαντικό να εξηγήσουμε ότι όταν λέμε «λόγια» εννοούμε ότι υπηρετούνταν από ανθρώπους λόγιους, εγγράμματους και αφετέρου ότι είχε μουσική γραφή. Όσον αφορά λοιπόν στην Οθωμανική Μουσική υπήρχε οργανωμένο σύστημα εκπαίδευσης το οποίο δεν την συντηρούσε απλά, αλλά ακόμα και σήμερα παράγει και νέα μουσική, την εξελίσσει. Αντίστοιχα και στη βυζαντινή θεωρώ ότι δεν είναι «μουσειακό είδος». Παρ' όλο που δεν υπάρχει η σύνθεση που υπήρχε τον 16ο και τον 17ο αιώνα στην Ελλάδα υπάρχει σίγουρα ενδιαφέρον, διδασκαλία, εκπαίδευση και ερμηνεία και μικρότερης εμβέλειας σύνθεση.

Και γιατί επιλέξατε αυτή την περίοδο δημιουργίας του 16ου,17ου αιώνα;

Είναι σαν να λέμε το πρώιμο μπαρόκ της Ανατολής. Δηλαδή πριν έρθει μια επιρροή από τη Δύση και ένας ρομαντισμός, είναι η βάση των μακάμ και των δομών πριν

αλλάξουν τα δεδομένα στη μουσική αυτή.

Τι πρόκειται να ακούσει λοιπόν όποιος έρθει στη συναυλία αυτή;

Το συνεπτυγμένο σχήμα» Τερπνόν» θα παίξει Ρωμηούς Συνθέτες από την Πόλη του 16ου και 17ου αιώνα και κάποια κομμάτια του Καντεμίρη, μιας πολυσχιδούς προσωπικότητας που έζησε στην Κωνσταντινούπολη και φοίτησε στη Μεγάλη του Γένους Σχολή. Επίσης θα έχουμε το Κράτημα «Πάντερπνον του Χαλάτζογλου και ίσως κάποια κομμάτια από τις συλλογές «Πανδώρα», δηλαδή της αστικής μουσικής της Κωνσταντινούπολης και γενικά ένα ρεπερτόριο που δείχνει αυτό το άρωμα της κοσμικότητας της Πόλης αυτών των αιώνων.

%kratima%

Η συναυλία θα πραγματοποιηθεί αύριο στις 9.30 το βράδυ στο Μουσείο Ισλαμικής Τέχνης του Μουσείου Μπενάκη.